

מה' אשה לאיש

א. "מה' אשה משכלת"

החיבור ובניין הבית תלויים בחסדי שמים, כמו שאומרים חז"ל: ארבעים יום קודם יצירת הוולד, בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני¹. (סוטה ב, א) נדון כאן במה שעושה הקב"ה ובתפקידו של האדם. רבי אבהו פתח: "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת". (בראשית רבה סח, ג) "רבי אבהו הביא את הכתוב ממשלי כי הזיווג הוא מה"². ההורים יכולים לדאוג לילדיהם בשני תחומים שאותם "ינחל האדם מאבותיו"³. ההורים יכולים לרכוש לבנם דירה ולצייד אותו באמצעים ועושר. זה תלוי בברכה שיש להורים. אבל מציאת אשה - אינה תלויה בהשתדלות ההורים, וכמו שמסיים הפסוק: "ומה' אשה משכלת". מציאת אשה טובה, חכמה ובעלת מידות - זה אינו תלוי בשדכנים ובכסף של האב, וגם לא בקשרים והשפעה של המשפחה. זה תלוי בקב"ה. רבי פנחס בשם רבי אבהו מוכיח מתוך הפסוקים שהזיווג בא מלמעלה (בראשית רבה שם): מצינו בתורה בנביאים ובכתובים, שאין זיווגו של איש אלא מן הקב"ה. בתורה מניין? - "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר". בנביאים - "ואביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא". לא ידעו הורי שמשון למה דבק בנוכריה. בכתובים - היינו דכתיב: "ומה' אשה משכלת". יש שהוא הולך אצל זיווגו ויש שזיווגו בא אצלו. יצחק זיווגו בא אצלו - "וירא והנה גמלים באים". יעקב הלך אצל זיווגו דכתיב "ויצא יעקב".

ב. אליעזר ורבקה

לבן ובתואל מכירים בכך שמה שהתחולל לנגד עיניהם הוא אות משמים. ברור להם שיד ה' היתה בדבר. רבקה מיועדת ליצחק! השאלה הנשאלת כאן היא: האם לא יהיה נכון לומר, שדווקא במה שאירע לאליעזר עבד אברהם אפשר לראות את יד ה', אבל אי אפשר לייחס אמירה שכזאת לכל מעשה שידוכין באשר הוא? אולם נראה שרבי פינחס המביא את הפסוק הזה כראיה לענייננו, בא ללמד אותנו שהפרט מלמד על הכלל. כך צריך להתייחס לכל זיווג וזיווג. אולי זה נראה כמבטל את ההתפעלות הגדולה מהמופתים שנעשו לאליעזר על הבאר; אבל יש כאן לימוד גדול על ערכו של כל זיווג וזיווג. מכאן אנחנו גם לומדים שכל קשר וזיווג מצריך תפילה מיוחדת לה', כמו שהתפלל אליעזר. או אז תתגלה ותתברר יותר הא-לוהיות שבזיווג.

1. במסכת מועד קטן (יח, ב) הגרסה היא: "בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני".

2. פירוש יפה תואר על המדרש.

3. מצודת דוד משלי יט, יד.

ג. שמשון

הדוגמה השנייה היא מהשידוך של שמשון. שמשון בא אל הוריו ומספר להם שהוא ירד לפלשתים ומצא לו שם אשה. וכך מתנהל הדו-שיח בינו לבין הוריו:

ויעל ויגד לאביו ולאמו ויאמר: אשה ראיתי בתמנתה מבנות פלשתים, ועתה קחו אותה לי לאשה. ויאמר לו אביו ואמו: האין בבנות אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים?! ויאמר שמשון אל אביו: אותה קח לי כי היא ישרה בעיני.

(שופטים יד, ב-ג)

לכאורה, טוענים ההורים טענות צודקות כלפי בחירתו של שמשון: מדוע אתה לוקח אשה לא מיוחסת, מבנות הערלים? אולי יש בה משהו מושחת (ערלים הם)? אבל שמשון מסביר להם שהוא "עצמו דיבר עימה להכיר בה אם היתה משכלת, ותישר בעיני שמשון - כי מצא בה חכמה" (מצודת דוד שם).

גם אם נאמר שהיא התגיירה, השידוך הזה נראה לא כל כך מוצלח. סופה יעיד עליה, היא הרי מוכנה להיענות לבקשת הפלשתים, לפתות את בעלה ולהסגיר בידיהם את סוד חידתו. לכאורה נראה שיש כאן כישלון בזיווג, ואף על פי כן "מה' הוא".

האם ראוי להביא מקרה זה כראיה ש"מה' אשה משכלת"?! האם שמשון טעה או הטעו אותו מן השמים ונתנו לו אשה שאינה ראויה? שמשון, כאמור בפסוק, בדק אותה אם היא אשה ישרה, והוא התכוון לחיות אתה חיים כשרים. ואם כן יוצא שמן השמים הטעו אותו והעלימו ממנו את חסרונותיה.

משמים היה צורך ששמשון יתחתן עם האשה הפלשתית הזאת. היא אפשרה לשמשון להתערב בתוך הפלישתים ואז במלחמת יחיד יכה אותם בלי לתת אמתלא בידם לפגוע בישראל המשועבדים בידם. הרלב"ג (שופטים יד, ב) סבור כי שמשון בחר בה בהכרה בהתאם ליעודו.

והתחכם למצוא תואנה מפלשתים, כדי שיוכל להכותם ולזה בחר לקחת אשה מפלשתים כי בזה האופן חשב שישגי מבוקשו.

והנה אמרו ז"ל שהוא גיירה תחילה, כי חלילה למי שהוא שופט ישראל, שיתגאל בבנות הפלשתים ויהיה עובר על מה שהזהירה התורה מלהתחתן בהם (עם נוכרי) כל שכן הוא שהיה נזיר א-להים.

משום ש"בעת ההיא פלשתים מושלים בישראל"⁴, כל פעולה שלו נגדם היתה עלולה לגרור תגובה פלשתית נגד ישראל. לכן הוא נאלץ לנקוט בדרך הזאת של נישואין עם פלשתית, להיכנס לתוככי הפלשתים ולחיות יחד אתם, כדי שכל הסיבוכים שיתהוו לו בחייו עם האשה הפלשתית יביאו אותו בסופו של דבר לתואנה לפגוע בפלשתים כולם מבלי שתהיה להם עילה לפגוע בישראל בתגובה. לפירוש הרלב"ג, קשה הביטוי: "כי מה' היא", והרי זו היתה תוכניתו של שמשון בעצמו והוא 'נכנס לעסק' מתוך פיקחון?! התשובה היא, שמה' יצא הדבר שיעלה בראשו רעיון שאשה פלשתית תסייעו בהגנת עמו.

אנחנו מגלים פה רובד חדש. לא רק שהקב"ה מזווג זיווגים ויוצר את השידוך הנפלא בין יצחק לרבקה, אלא שיש פעמים שהקב"ה מסדר שידוך לצורך ייעוד מסוים למען עם ישראל. מה' אשה לאיש - גם האשה המוצלחת וגם האשה הלא-מוצלחת - בכל מקרה ישנה התערבות א-להית.

4. שופטים יד, ד.

ד. בית, הון ואשה

מי האשה האידיאלית שהבטיחו הכתובים למאשרים?
 "בית והון נחלת אבות, ומה' אשה משכלת" (משלי יט, יד). הגאון מווילנא, בפירושו למשלי, מפרש ש'אשה משכלת' הינה הדרגה העליונה שאדם מקבל מה' אחרי שעמל והתעלה בכוחות עצמו, במעשים טובים ובמצוות והשלימם בלימוד תורה. אחר כך הוא זוכה בשלמות של מקבל אורה מלמעלה, וזו האשה המשכלת, שבה האדם מתענג ונהנה מזיו השכינה. **בית** - זה שמירת מצוות, **הון** - זה לימוד התורה, **ואשה** משכלת - זו מתת א-להים, זו השלמות שבאה אחריהם, אחרי שאדם מתעלה דרגה אחר דרגה⁵. השלמות המגיעה אחרי ההתעלות של האדם - זוהי מתנה א-להית. כל המעלות תלויות בהשתדלות שלנו, אבל המעלה העליונה - לא. השלמות הזאת נקראת "אשה משכלת". הפרשנות האלגורית העמידה את המשמעות של 'אשה משכלת' באור גדול.

מכאן אפשר ללמוד שאשה משכלת בונה את האדם, מעמידה אותו על רגליו, נותנת לו את קיומו ומביאה אותו לידי השלמות הזאת - זו זכות מיוחדת הבאה משמים. מתנה עליונה בדרכו של אדם לשלמות, אשה מלאה שכל טוב, מלאת חכמה וטוב לב.
 לבנים גדולי הזכות וגם לבנות המעולות והמיוחדות, ובמיוחד להורים, יש בזה מסר: אל תידחקו ואל תיכנסו למתח. הבעיה שלכם בידיים נאמנות. "הנה זה עומד אחר כותלנו".

ה. מזווג זיווגים

עכשיו נכיר את הטכניקה הא-להית של הזיווגים, כפי שמבאר המדרש (בראשית רבה סח, ד):
 רבי יהודה בר סימון פתח: "א-להים מושיב יחידיים ביתה".
 א-להים לוקח את הבודדים, ומכניס אותם **בכוח** לבית, דהיינו לבנות משפחה. בחורה רווקה היתה סגורה בבית במשך שנים, ופתאום בא הקב"ה ולקח אותה מהבית, דוחף אותה ומוציאה מחיי הבדידות לחיי הנישואין. אותו רווק שחי לו חיי רווקות במשך שנים, היה יעם האף למעלה, ופסל את כל הבנות. כולם התייאשו ממנו, חדלו להציע לו שידוכים. פתאום הוא מוצא. מן השמים דוחקים אותו. על זה נאמר: "מושיב יחידיים ביתה" (תהילים סח, ז), ועל המשך הפסוק: "מוציא אסירים בכושרות" - דרשו חז"ל: "בבכי ושירות". אם בדמעות או בשירה, החופה תעמוד המשפחה תיבנה למרות כל המכשולים. אי אפשר שהזיווג יתרחש בלעדי זה⁶.

5. זו לשונו: 'והענין הוא 'בית' מצוות עשה ומצוות לא תעשה כמ"ש 'בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן', שהשמאל הוא הסעד לימין בכל מקום וכן אמרו: 'כל היושב ולא עשה עבירה' מעלה וכו', ו'הווי' הוא תורה כמ"ש 'ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים', וכתב בזהר שאברהם דרגא דחכמה יצחק דרגא דבתבונה ויעקב דברגא דדעת. וז"ש 'בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת', כלומר שיעשה מע"ט ע"י שכל... דרגא השלישי 'ומה' אשה משכלת', זה אין ביד האדם... והוא מתת א-להים, אלא כשאדם עושה שלו אז ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים" וכו'.

6. 'ה' מסייע בבניית ביתם לאלה אשר בלי עזרתו נידונים היו לחיי בדידות... הוא מוציא אסירים בעודם בכבליהם. בשעת שחרורם עודם משוללים כל יכולת לשחרר עצמם ורק ע"י ה' הם משתחררים, בדומה לישראל במצרים" (פירוש הרש"ר הירש לתהילים סח, ז).

והמדרש ממשיך:

מטרונה שאלה את רבי יוסי בר חלפתא. אמרה לו: לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו?
אמר לה: לששת ימים, כדכתב: "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ".

אמרה לו: מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו?

אמר לה: הקב"ה יושב ומזווג זיווגים בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני.

אמרה לו: ודא הוא אומנתיה? אף אני יכולה לעשות כן. כמה עבדים כמה שפחות יש לי, לשעה קלה אני יכולה לזווגן.

אמר לה: אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף.

הלך לו רבי יוסי בר חלפתא. מה עשתה, נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות. אמרה: פלן יסב לפלונית ופלונית תיסב לפלוני, וזיווגה אותן בלילה אחת. למחר אתון לגבה, דין מוחיה פציעא, דין עינו שמיטא, דין רגליה תבירא,

אמרה להון: מה לכון, דא אמרה לית אנא בעי לדין, ודין אמר לית אנא בעי לדא.

מיד שלחה והביאה את רבי יוסי בר חלפתא, אמרה לו: לית א-לוה כא-להכון, אמת היא תורתכון, נאה ומשובחת. יפה אמרת.

אמר: לא כך אמרתי לך, אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף?

פירוש למדרש: מטרונה, אשה חשובה ברומא, היתה אהבת לשאול את חכמי היהודים שאלות חכמות. ר' יוסי בר חלפתא, היה מגיע לרומא לשליחויות שונות. בפגישותיו עם הגויים מתבלטות התפישות השונות על מהות הקשר הזוגי.

אומרת המטרונה לר' יוסי בר חלפתא: זיווגים זה מקצוע א-להי!! המין מחבר את בני האדם, חבר זכר ונקבה והם יתרגלו זה לזה ותקום משפחה.

"אמר לה: אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף". הורים מטרידים את בתם: "מדוע את לא מתחתנת. מה הבעיה שלך עם הבחור הזה המחזר אחריך, הוא בחור טוב, הוא יכול להביא פרנסה, אז מה הבעיה!! תתחנתי אתו!!". כך עומדת לה אותה מטרונה ואומרת: אין צורך בבורא לשידוך. מספיק יוזמה אנושית ליצירת עובדות.

אבל ר' יוסי בר חלפתא מבהיר לה: "אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף". זיווג זה - דבר קשה הוא, ממש בריאה וחידוש בטבע כמו קריעת ים סוף.

למרות אזהרתו של ר' יוסי בר חלפתא, המטרונה בטוחה בשיטתה. "נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות. אמרה: פלוני יסב לפלונית ופלונית תיסב לפלוני, וזיווגה אותן בלילה אחת". העיקרון של ניסיון הוא שבדקים את הכול ברגע נתון אחד. לכן היא זיווגה את כולם בלילה אחד כדי להשוות את התוצאות. למחרת בבוקר התקבלו התוצאות: "דין מוחיה פציעא, דין עינו שמיטא" וכו'.

הניסיון הוכיח שהקב"ה מתערב גם עכשיו במעשה הבריאה; הצלחת המשפחה הוא ניצחון ה'. אין א-לוה כא-לוהיכם, אמת היא תורתכם, נאה ומשובחת.

המטרונה הבינה, שזיווג בני אדם היא פעולה מסובכת. זה לא חיבור של בעלי חיים, חיבור של זכר ונקבה בלבד. חיבור בני אדם זה חיבור רצוני, חיבור לבי. זה קשור להוויה פנימית, לסוד ה' המכיר ובונה את השייכות, את המשיכה ואת התמדת הקשר.

ו. מוציא אסירים בכושרות

עוד הוסיף ואמר ר' יוסי בר חלפתא למטרונה:

הקב"ה מה עושה להן? מזווגן בעל כורחן שלא בטובתן, הדא הוא דכתיב "א-להים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות", מהו "בכושרות"? בכי ושירות - מאן דבעי אומר שירה, ומאן דלא בעי - בכי.

את צריכה לדעת, אמר לה ר' יוסי בר חלפתא, שהדברים מסתדרים בעולם בניגוד למה שבני אדם חושבים. הם יכולים לחשוב שהם לא מתאימים זה לזו והקב"ה מחבר אותם. הוא מודיע להם: "אתם מתאימים!". זה בוכה וזה שר. אחת יכולה להתחתן ולבכות: "מדוע הייתי צריכה להתחתן אתו!" ואחר שר ומרוצה מהאשה שהוא קיבל. הקב"ה עושה את פעולתו תוך כדי בכי ושירה של השניים ולמרות היסוסיהם ותוכניהם.

ז. הקב"ה עושה סולמות

המדרש ממשיך ומלמד אותנו על דרכי פעולתו של הקב"ה:

אמר רבי ברכיה: כלשון הזה השיבה ר' יוסי בר חלפתא, הקב"ה יושב ועושה סולמות - משפיל לזה ומרים לזה, ומוריד לזה ומעלה לזה, הוי אומר: "א-להים שופט, זה ישפיל וזה ירים". יש שהוא הולך אצל זיווג ויש שזיווגו בא אצלו, יצחק בא זיווגו אצלו, שנאמר: "ויצא יצחק לשוח בשדה", יעקב הלך אצל זיווגו שנאמר: "ויצא יעקב מבאר שבע".

מה הם הסולמות הללו?

אותן המתקשים לא להזדווג אל אשר נגזר להם קודם היצירה, שמגאון לבבם אינם יכולים להשוות רצונם אל רצון הבורא יתברך, מה הקב"ה עושה? משפיל לזה הגאון ומרים לזה השני, ומוריד לזה הגאון ומעשיר לזה השני, עד שזה שהיה מתגאה תחילה מצפה ומשתוקק למתי יבוא המתרומם להזדווג לו ויקחנו באהבה רבה.

יש גאוותנות הגורמת לא להרגיש את רצון ה' (בדרך כלל סתם אדם, יש בו ענווה מסוימת והוא מרגיש את רצון ה'). כשפגש אותה לראשונה, היתה נראית לו פחותה מערכו, בכלל לא ראויה לו. הוא תמיד היה יעם האף למעלה, הוא תמיד היה מבוקש ע"י כולן. עכשיו כשהגיע זמנו לשאת אותה לאשה, הקב"ה עושה סולמות. מעלה אותה בסולם. היא הופכת לבחורה מוצלחת, מבריקה, מאירת פנים; ואותו הקב"ה משפיל. הוא מתחיל להסתובב שפל רוח. אין מתעניינים בו, רוח גאוותו מתמוסס כשהוא רואה אותה פורחת, הוא מתעורר ורוצה אותה. שניהם הגיעו לתיקון בעז"ה.

זוהי טכניקה א-להית למי שרומזים לו מן השמים והוא לא נרמוז. למרות ש"ארבעים יום קודם יצירת הוולד, בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני" (סוטה ב, א), יש צורך בעבודה מתמדת כל הזמן.

לפנינו שתי שיטות טיפול: "מוציא אסירים בכושרות", לוקחים את אותם יחידים בכוח, גם בבכי. ולפי השיטה השנייה בעזרת סולמות. פסיכולוגיה סוציאלית ברצון ה'.

דמיון אחר לקריעת ים סוף קשור במדרש המתאר את קטרוג המלאך על ישראל:

בשעה שיצאו ישראל ממצרים, עמד סמאל המלאך לקטרג אותן. אמר לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, עד עכשיו היו אלו עובדים עבודת כוכבים, ואתה קורע להם את היס!

(שמות רבה כא, ז)

מול הרצון להתחבר מופיע הקטרוג וטוען: "הרי הוא פחות ממנה ולמה אתה מזווגם?". והקב"ה

עונה כמו בקריעת ים סוף ומחברים לבסוף למרות הקטרוגים. רק בחיבור שני אלה ייבנה בניין בית ישראל לדורות, בנים ובני בנים.

ח. שמא יקדמנו אחר

אחרי שלמדנו שהזיווג הוא מן השמיים, נלמד שהשידוך יכול 'להתקלקל', ולכן ראוי למהר ולהתחתן שמא מישהו אחר יוכל לחבל בשידוך בקנאות:

אמר שמואל: מותר לארס אשה בחולו של מועד, שמא יקדמנו אחר.

ומי אמר שמואל שמא יקדמנו אחר? והאמר רב יהודה אמר שמואל: בכל יום ויום בת קול

יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני, שדה פלוני לפלוני;

אלא: שמא יקדמנו אחר ברחמים (=מישהו יקדים תפילה ויפגע בזיווג).

כי הא דרבא, שמעיה להווא גברא דבעי רחמי ואמר: תזדמן לי פליתא (=רבא שמע איש מתפלל ומבקש: תזדמן לי אשה זו ואשאנה).

אמר ליה: לא תיבעי רחמי הכי. אי חזיא לך - לא אזלא מינד, ואי לא - כפרת בה' (=אמר לו רבא: לא תבקש כך. אם ראויה היא לך, היא תהיה אשתך ולא תלך לאיש אחר; ואם לא מתאימה היא, תגיע לכפירה בגלל תפילתך).

בתר הכי שמעיה דקאמר: או איהו לימות מקמה או איהי תמות מקמיה (=לאחר מכן שמע רבא את תפילת האיש המבקש שמי שאכן מיועד לאשה שימות, או שהיא תמות ולא יראה אותה נישאת לאחר).

אמר ליה: לאו אמינא לך לא תיבעי עלה דמילתא? (=אמר לו רבא: לא אמרתי לך שלא תבקש את האשה הזאת ובגלל זה הגעת לקנאה כזו).

למדנו מדברי רבא שאיש אחר החפץ באשה יכול להתפלל ולקלקל את השידוך משמים. גם אם לא יצליח להשיג את האשה כי אינה מיועדת לו, בקנאותו יתפלל ויזיק לחתן או לכלה. ויבקש את מותם, כי יאמר אין לי כוח לעמוד במצב כזה שהיא תתחתן עם מישהו אחר.

ט. שושבינות ושדכנות

ההשתדלות האנושית נדרשת לא רק מבני הזוג, אלא מכל הסובבים אותם. מקור לצורך בהשתדלות שלנו בנושא שדכנות הוא במסכת עירובין (יח, ב):

"ויביאה אל האדם" - מלמד שעשה הקדוש ברוך הוא שושבינות לאדם הראשון. מכאן לגדול שיעשה שושבינות לקטן ואל ירע לו.

רש"י מסביר: "שנשתדל בחיתונו, לשמחו ולהתעסק בצרכי סעודת חופה". הקב"ה היה זה שעסק בשידוכו של אדם הראשון. אנחנו מצווים להתעסק בשידוכין כמו הקב"ה. "שושבין - משתדל בחופתו ובזיווגו".⁷

גם אם מלאכת השדכנות אינה מצליחה, צריך להמשיך ולעסוק בזה. אנחנו שותפים בזה לקב"ה במעשה בראשית. צריך להתעסק בכל סוגי השידוכים - "מכאן לגדול שיעשה שושבינות לקטן ואל ירע לו". גם אם מדובר באדם גדול והוא הולך לחבר בחור פשוט עם בחורה פשוטה ולא נראה לו שהוא עושה דבר גדול, הוא צריך לדעת שהוא עוסק בחיבור עליון, א-להי.

7. רש"י ברכות סא, א ד"ה שושבין.

מרחן הרב קוק מסביר בעין איה למסכת ברכות (ט, ר), שהעיסוק בשידוכים הוא לא רק באותו זוג עצמו שנמצא לפנינו. צריך לחשוב על כל מה שיכול לצאת מהם. זו צריכה להיות הגישה. זו היתה מטרתו של הקב"ה בעת שהתעסק בשידוכו של אדם הראשון:

ההשגחה העליונה שטיפלה כל כך בבנין המשפחה האנושית מראשית היצירה, ודאי לא בשביל מעמד האדם בירידתו בתחילה וגם אחר כך כמה דורות, כי אם בשביל העתיד, שעתיד להשתלם ולצאת ממנו צמח צדיק שיהיה לעד לשם תפארת בתכונות נישאות ודעות טהורות, בעת תמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. על כן ראוי להסתכל תמיד בערך הגמילות חסדים התלוי בהקמת משפחה אנושית על מכוונה, לא לערך נושאי המשפחה עצמם, אף כי לא ימצאו בהם (=באיש ובאשה הזו שמתפללים בהם) שלמות ויתרון, אבל לערך הטוב העתיד לבוא בדורות הבאים כשיתלמו בני האדם, ומה רב יוכל להיות ערך הנוולדים, על כן בשביל העתיד אין כאן גדול וקטן. ויוכל להיות שהטובה העתידה שתצא מאיזה משפחה שפלת המצב לא יערכנה כל הון. ובעבור הציור של שלמות האנושיות העתידה, הכתיבה תורה הצבת מעמד המשפחה האנושית ביחס היותר קרוב אל פעולת ד' יתברך, כראוי לעניינים הגדולים והעיקריים. הקב"ה התעסק בעצמו בבניית המשפחה. הוא גם דאג ליופייה של הכלה:

דרש רבי שמעון בן מנסיא: מאי דכתיב "ויבן ה' את הצלע" - מלמד שקילעה הקדוש ברוך הוא לחוה והביאה לאדם הראשון. (עירובין יח, א)

הקב"ה קלע את שערה של חוה (רש"י) כדי שתמצא חן בעיני אדם. את כל זה עשה הקב"ה לא רק בשביל הזוג ההוא. זאת היא מעלת החסד הגדולה שבעסקי השידוכים - **חסד בעבור כל הדורות הבאים שיצאו מהם**. גם זוגות שהקשר ביניהם לא כל כך מצליח, כדאי הוא הקשר הזה בשביל הדורות הבאים שיצאו מהם, מציאות שלא היתה נבנית, אילו לא היו מוצאים איש את רעותו.

י. תמים תהיה - עם ה' א-להיך

גם אחרי מפגשים מרובים והיכרות טובה הזוגות מתקשים לקבל החלטה. זוגות מתפרקים בעקבותיהם של חששות ופחדים. ויש המנסים למצוא מזור לחולשתם על ידי פנייה ל"מקובלים" לקבל אישור מיסטי, תמיכה משמים, להחלטתם. שהרבנים יפסקו, להיפרד או להתחבר. ככל שמתרבים הלחישות על זוגות שנפרדו, מתערער הביטחון הפנימי בזוגיות תמימה ופשוטה. לפעמים, דווקא האמונה בזיווג מן השמים גורמת לבקש אות מגבוה, ומתגברת הדרישה לצדיקים שזוכים לסייעתא דשמיא, שיראו את הנסתר מעינינו.

"תמים תהיה עם ה' א-להיך" - ציוותה התורה: לא ללכת לבקש נסתרות. הנה אפילו עבד אברהם לא קיבל הוראות נסתרות מאברהם אבינו. אליעזר הגיע אל רבקה בלי שידע את שמה. הוא ביקש סימנים מה' כדי לדעת את מידותיה ונדיבות לבה, צניעותה וחכמתה. גם לאחר שנודע לו כי שלמה וטובה היא, לא לקחה עד שבדק אם רצונה לילך אחריו. וכך למדנו במסכת קידושין (סא, ב): לו היו הוריה מסרבים לתת אותה לו, או שהיא לא היתה רוצה לבוא עמו - היה זה הסימן הברור ביותר לכך שלא זו המיועדת ליצחק. אסור להביא לכפיית הצד שכנגד. לפתח הנהגה כזו רובץ הכישלון בעתיד.

האדם חייב להאמין ברגשותיו וברגשי בת זוגו. בתוכם נמצאת ההדרכה הא-להית, **ולא בשום מקום אחר**. מצוה להתפלל על הזיווג, וכשמבטאים את הדברים לפני ה', הכול מתבהר יותר. מוכרחים לטהר את הנפש לפני קבלת החלטה, להשתחרר ממוסכמות. יש למחוק את העיכובים

של 'מה' יאמרו עלינו'. חשש מדברי חברים ורכילויות מעכבים את הראייה הטבעית והפשוטה. לא חייבים להיות חולי אהבה. לא חייבים להעריץ את החותן או את הכלה. חייבים לבחון את המידות והתכונות, הטובות הן בעיניהם. האם יבנו יחד בית שיגדל את שניהם, בית שיגלה את הטוב שבהם, את הטוב לדורות, בבנים ובנות יראי ה'! מוכרחים לטהר את הנפש מדמיונות הלקוחים מרומנים וסרטים. כשאוהבים - כולם יפים, וכששונאים - היופי הופך ל'ניזם זהב באף חזיר'. את האהבה אי אפשר להעיר כי אם ברגש תמים ואמיץ, בסילוק הפחד הנורא המשתק את כוחות הנפש. אם רצונכם בעזרת תלמידי חכמים, בקשו מהם בקשה אחת בלבד: שילמדו אתכם איך מסלקים את הפחד, איך מתרחקים ממבט טמא וצדדי, איך שומעים את קול הדממה הדקה האומרת לכם: 'הנה שלך לפניך, בוא נא קח'. אחרי החופה כבר תגלו, שכל מה שראיתם קודם היה קטן ומצומצם, כי מעשה ה' גדול מכל דמיון. אל תשכחו את החוויה הגדולה של התקופה הראשונה לאחר הנישואין, חוויה שממש אפשר למשש אותה בידיים. חוויה זו, וודאות זו, היא שתיתן לכם כוח לבאות. גם אחרי החתונה יש קשיים. גם אחרי שנים, שואלים שאלות, נסוגים אחור. הביטחון כי 'מה' אשה לאיש", וודאות זו שגילינו נפלאותיה אחרי כריתת הברית - היא היא השומר הנאמן, המדריך הטוב לחיי הנישואין עד זקנה ושיבה, במזל טוב.

